

Svar på kritik

Offentligt svarbrev fra rådet

21. december 2017

Kære Jes Arbov

Hermed svar på din fremsendte skrivelse *Svar til rådet* af 2.11.2017, som også er offentliggjort på martinus-webcenter.dk

Vores svar er offentliggjort på MIs hjemmeside.

Med venlig hilsen
Rådet, Martinus Institut

---oo0oo---

Vi konstaterer, at du fremsender en skrivelse, som du har offentliggjort uden at oplyse os herom.

I skrivelsen beskylder du igen rådet og Martinus Institut (MI) for en række forhold, herunder at vi taler usandt. Det gør du uden at vise én faktuel fejl eller ét konkret eksempel på misinformation fra vores side.

Den mistillid, du med dit åbne brev søger at skabe til rådets arbejdsmetoder, moral, kvalifikationer samt vilje til at følge Martinus' analyser, bygger på et udokumenteret og fejlagtigt grundlag. Du udtrykker alene dine egne fortolkninger.

Vi vil i det følgende behandle de beskyldninger, du fremsætter.

Indholdsfortegnelse

1. At arbejde efter Martinus' analyser	2	12. Om "uprøvede løsningsmuligheder"	12
2. At "forstå hvad Martinus siger"	3	13. Udtalelser på Facebook	13
3. Partsindlæg	3	14. Forvirring af værksbegrebet	14
4. Vedtægtsændringer.....	4	15. MIs værksbegreb	17
5. Loyalitetsforpligtelse.....	4	16. Udgavetyper	18
6. Dispensation	5	17. Videnskabelige værker	20
7. Adgang til Martinus' originale værk.....	7	18. En uenighed der ikke kan afklares objektivt	20
8. Retskrivningsopdatering og videnskabelighed	8	19. Øvrige kritikpunkter	21
9. Dokumentation	9	20. Om "konflikten"	21
10. Hvad siger loven?.....	11	21. Afslutningsvis.....	22
11. Martinus' holdning til retssager.....	11		

1. At arbejde efter Martinus' analyser

Du mener fortsat, at vi lægger afstand til vores pligt til at arbejde efter Martinus' analyser (s.1), og at vi dermed argumenterer for, at vi kan *lade personlige tilbøjeligheder og moral få indpas i rådsarbejdet*. (s.2). Men det er ikke det, vi siger. Vi vakler ikke, som du skriver (s.1), mellem en loyalitet overfor analyserne og en (udefineret) egennyttig agenda.

Vi kan kun beklage, hvis vi har udtrykt os på en måde, så det for dig er *uklart, hvad vi mener* (s.1). Vi forsøger derfor at detaljere vores udmelding lidt:

Man kan enkelt sige, at rådsarbejdet følger to sæt retningslinjer: Martinus' bestemmelser for MI og Martinus' åndsvidenskabelige analyser.

Martinus' bestemmelser er formuleret lokalt for MI og rådets arbejde, og de består primært af MIs vedtægter, bestyrelsesprotokoller, gavebrev samt andre officielle dokumenter og sekundært i dokumenterede udtalelser fra bestyrelsesmøder o.l.

En del af Martinus' beslutninger og udtalelser samt relevante tekststykker fra analyserne er samlet i bogen *Samarbejdsstrukturen*, som i en årrække har udgjort retningslinjer for MIs arbejde. Førsteudgaven af *Samarbejdsstrukturen* udkom i 1992 (redigeret af det oprindelige råd efter Martinus), og den reviderede andenudgave er fra 2003.

Visse af Martinus' bestemmelser udgør ufravigelige regler, fx formålsparagraffen, andre gælder kun foreløbigt: *de bestemmelser, vi sidder her og bestemmer* [på bestyrelsesmøderne], - *de skal laves om, når vi får tilrettelagt den rigtige struktur. Så er der meget, der skal laves om.* (bestyrelsesmøde 30.4.1974). Rådet og de øvrige medarbejdere på MI gør deres yderste for at forstå og efterleve retningslinjerne.

Martinus' åndsvidenskabelige analyser er, som betegnelsen angiver, ikke *regler*, men netop *analyser*. Analyserne udreder det, Martinus kalder *livslovene* – hvad disse indebærer, og hvilke konsekvenser overholdelse hhv. brud på dem har.

Men analyserne er altså ikke "leveregler" eller detaljeret vejledning i alle livets forhold. I den praktiske efterlevelse af livslovene (som analyseret af Martinus), er vi alle overladt til vores *personlige moral og skelneevne*.

Rådsmedlemmer har en særforpligtelse i denne sammenhæng og skal – som vi efterhånden har citeret Martinus for nogle gange – lave rådsarbejdet: *efter analyserne efter bedste metode de kan, så det passer med analyserne.* (bestyrelsesmøde 25.9.1974)

Dvs. at vi i særlig grad skal bestræbe os på at omsætte analyserne i praksis indenfor MI, og her må vi netop trække på vores *personlige erfaring, moral og skelneevne* for at vurdere, hvilke tiltag og handlinger der bedst afspejler analyserne og livslovene i de enkelte tilfælde. Denne særforpligtelse indebærer ikke mindst at *agere harmonisk og hensigtsmæssigt* og i enhver beslutning dermed overveje, hvad der er mest kærligt.

At der i mange praktiske forhold gives forskellige, stort set ligeværdigt harmoniske, hensigtsmæssige og kærlige handlemuligheder er vel trivialviden for åndsforskeren, og her kommer naturligvis *handlefriheden* ind. Når derimod netop én handling *uden tvivl* er kærligere end andre, så overholder denne ene handling naturligvis bedst livslovene. I det tilfælde gives rådet altså ingen handlefrihed, men må ubetinget vælge den utvivlsomt kærligste handling.

At der i rådets vurderingsproces kan opstå tvivl, dilemmaer og fejl, forstår den åndsforsker nemt, der selv har forsøgt at praktisere næstekærlighed. Altid at vide hvad der er det mest kærlige eller det mindste onde, er ikke så enkelt og nemt, som du lægger op til. Og vi skal i rådet også nå til enighed om vores beslutninger, idet der er tale om en proces, hvor fem menneskers forskellige opfattelser skal harmoniseres i én fælles beslutning.

At mennesker, der ikke deltager i arbejdet på MI, mener at vide bedre end rådet og medarbejderne, hvordan MIs opgaver skal løses, eller hvad der i en situation er mest kærligt og hensigtsmæssigt, og at disse mennesker føler trang til at ytre deres formentlige indsigt, forstår også den praktiserende åndsforsker uden store vanskeligheder, ligesom han forstår at tage de ytringer til sig, der faktisk viser sig at uddybe hans egen forståelse af "det mest kærlige" (uanset hvem disse ytringer måtte komme fra).

Vi gentager derfor, at vi naturligvis ikke – hverken i dette notat eller andre steder – har frasagt os forpligtelsen til at arbejde efter analyserne, og vi fastholder, at mange beslutninger må tages på basis af vores personlige erfaring, moral og skelneevne, idet der ikke altid foreligger en klar regel eller analyse, der eksakt fortæller, hvordan vi i praksis bør handle.

2. At "forstå hvad Martinus siger"

Du beskylder os flere gange for ikke at forstå, hvad Martinus siger, og vi kan med basis i ovenstående kun give dig ret i, at vores personlige erfaring, moral og skelneevne ikke altid slår til, når det gælder om at omsætte analyserne i praksis.

Ufuldstændig forståelse af analyserne er et grundvilkår for os "jordmennesker" – vi forstår ikke engang altid, "hvor lidt vi selv forstår". Derfor er det også sin sag at udtale sig om, hvor meget eller lidt *andre* forstår (af hvad Martinus eller hans analyser siger).

Vi vil derfor heller ikke begive os ud i en vurdering af, hvad vi tror, du forstår, men blot henvise til, hvad rådet skrev i 1989 i et åbent brev til nogle kritikere, der mente, at de bedre end rådet forstod, hvordan analyserne skulle tolkes og MI ledes:

Et er den teoretiske viden om analyserne, noget andet er at praktisere dem. Det altafgørende er at efterleve kosmologiens grundprincipper. Det er uværdigt og meningsløst at diskutere, hvem der ved mest om analyserne. Det vil uvægerlig vise sig i væremåden og tolerancen...

Læs evt. hele brevet her.

3. Partsindlæg

Du skriver om vores seneste åbne svarbrev til dig: *I lighed med de mange notater, som I har offentliggjort i forbindelse med retssagen, er der tale om et partsindlæg, der skuffer ved ikke at leve op til de forventninger om afbalanceret og troværdig analyse, som man må have til et åndsvidenskabeligt insti-*

tut, hvis formål det er at repræsentere intet mindre end sandheden. (s.1)

Dette lægger sig i forlængelse af, hvad du tidligere skrev i din artikel *Udgiver Martinus Institut Det Tredie Testamente i en autoriseret udgave? (Den Ny Verdensimpuls, nr. 3/2016): Der må ikke kunne sættes en finger på dette materiale [rådets notater mv.], og det må under ingen omstændigheder bære præg af at være partsindlæg. (s.9)*

Den udlægning er din egen konstruktion, Martinus har aldrig forbudt MI eller rådet at skrive partsindlæg eller komme med sit perspektiv på en sag, og der står intet herom i vores vedtægter eller øvrige bestemmelser. I vores notater og svarbreve har vi derimod søgt at lægge os op ad den stil, Martinus selv brugte, når han adresserede kritik og gav sit perspektiv på en sag. Se evt. de Martinus-breve, vi vedlagde vores seneste brev til dig ([se under sektion Breve på denne side](#)).

At vores notater ikke repræsenterer sandheden for dig, kan vi kun beklage, men vi må igen konstatere, at du ikke konkret påviser, hvor vi objektivt set ikke lever op til et almindeligt saglighedskriterie.

4. Vedtægtsændringer

Du skriver, at vi har ændret MIs love (fondens vedtægter fra 1982), *som Martinus omhyggeligt har udarbejdet og bestemt aldrig må ændres (s.3)*. Dette rummer to forkerte udsagn:

- A. Det er ikke Martinus, men Martinus sammen med bestyrelsen, der har udarbejdet 1982-vedtægterne. Det gjorde de på basis af drøftelserne på bestyrelsesmøderne i perioden 1965-81, jf. forordet til disse vedtægter. [Se evt. vedtægterne her](#).
- B. Martinus har ikke bestemt, at vedtægterne aldrig må ændres, jf. 2014-vedtægternes § 11, stk. 1 & 2 (1982-vedtægternes § 9), som netop tillader ændringer på nær i fondens principielle formål og struktur (2014-vedtægternes § 3, stk. 2-5, §§ 4, 5 og 11). Det betyder dog ikke, at formålsparagrafferne ikke må reformuleres eller tilføjes ny passus (så længe de stadig utvetydigt afspejler fondens oprindelige principielle formål og struktur) – dette følger også af helt sædvanlig praksis for vedtægtsændringer.

I kommentaren til 1982-vedtægterne (som bestyrelsen har formuleret alene, uden Martinus) står, at vedtægtsændringer bør være tvungende nødvendige, før de foretages. Ved ansøgning om vedtægtsændringer forholder fondsmyndighederne sig til forudgående vedtægter samt dansk lovgivning. Fondsmyndighederne påser, at vedtægterne til enhver tid respekterer stifters (Martinus') oprindelige vilje, særligt som anført i formålsparagraffen (2014-vedtægternes § 5).

Fondsmyndighederne har godkendt alle gennemførte vedtægtsændringer gennem tiden. Se evt. rådets notat *Martinus Instituts fondsfusion* vedr. vedtægtsændringer, som dog også fortæller om et forslag til ændring af 2014-vedtægternes § 6, der ikke blev godkendt (da der ikke var tilstrækkeligt grundlag for en egentlig vedtægtsændring, men nok for en dispensation).

5. Loyalitetsforpligtelse

Du mener (s.3), at vi forsømmer det, du kalder vores kerneopgave, bl.a. ved at vi kræver af MIs medarbejderne, at de skal være loyale over for rådet.

Det er ikke en korrekt fremstilling. Loyalitetsforpligtelse er ikke en forpligtelse, medarbejderen har overfor rådet, men overfor hele organisationen MI. Rådsmedlemmerne er underlagt samme loyalitetsforpligtelse over for MI som alle andre frivillige medarbejdere (rådsarbejdet er ulønnet, frivilligt arbejde) plus en udvidet loyalitetsforpligtelse samt tavshedspligt (som følger af dansk lov).

Martinus forventede loyalitet fra sine medarbejdere, ligesom det på alle andre arbejdspladser er en selvfølge, at medarbejderne er loyale over for deres arbejdsplads, kollegaer og arbejdsgiver. Se evt. linket sidst i dette afsnit til Martinus' brev til en frivillig medarbejder på Klint, som han beder *trække sig tilbage fra kolonien* (Martinus Center Klint), fordi den frivillige har bagtalt inspektøren, Erik Gerner Larsson, og herved optrådt illoyalt overfor organisationen.

Martinus ønskede, at der skulle laves en ministruktur for arbejdet på MI, som giver medarbejdere et nemt overblik over gældende regler og forpligtelser. Denne ministruktur er vi gået i gang med at udforme ved bl.a. at skabe retningslinjerne for de frivilliges arbejde. Formuleringen af disse, hvor også loyalitetsforpligtelsen findes, er netop en del af rådets kerneopgaver. Se evt. retningslinjerne for det frivillige arbejde her.

Det skal bemærkes, at loyalitetsforpligtelsen ikke er et krav om, at man ikke må være uenig i beslutninger, som rådet, MIs udvalg eller et flertal af medarbejdere træffer. Det må man gerne, og vi betragter den interne dialog, hvor medarbejderne tilkendegiver deres meninger, kritik, spørgsmål og uenighedspunkter som særdeles frugtbar og konstruktiv. Loyalitetsforpligtelsen er derimod et krav om, at man følger beslutningerne loyalt, når de én gang er truffet, med forståelse for den grundlæggende præmis i en stor organisation, at andre kan have ansvaret for og beføjelsen til at træffe beslutninger.

Loyalitetsforpligtelsen er ligeledes et krav om, at man ikke bagtaler organisationen, dens ledelse eller dens medarbejdere i det offentlige rum, men forpligtelsen tilsidesætter ikke ytringsfriheden.

Der ligger implicit i loyalitetsforpligtelsen, at man har det godt med at repræsentere MI – har man ikke det, er man frit stillet til at forlade samarbejdet, ligesom MI kan bringe det til ophør.

Vi har i enkelte tilfælde bragt vores samarbejde med frivillige til ophør – i hvert tilfælde er beslutningen truffet efter grundige overvejelser, som efter bedste vurdering læner sig op ad lignende beslutninger, Martinus selv traf. Martinus har således også afvist frivillige, der har ageret illoyalt overfor Sagen, jf. det tidligere publicerede og ovenfor nævnte brev fra Martinus.

6. Dispensation

Du skriver, at vi har sat *rådets udskiftningssystem* [udpegningsperiode] *midlertidigt ud af kraft, selvom det er imod LOVENE* [fondens vedtægter] [... og] *Martinus' udtalelser* (s.3). Heri ligger tre forkerte udsagn:

A. Rådets udpegningsperiode som beskrevet i 2014-vedtægternes § 6 stk. 3 (som gerne må ændres jf. 2014-vedtægternes § 11, stk. 1 & 2) er ikke sat ud af kraft, men rådet har fået en enkeltstående dispensation fra denne paragraf.

Det har været vigtigt for MI, at to rådsmedlemmer, Jacob Kølle Christensen og Trine Lisbeth Möller, kunne fortsætte i rådet, da de har ansvar for den ophavsretsretssag, fonden har anlagt ved Københavns Byret. Se evt. rådets notat *Dispensation fra rådets 7-årige udpegningsperiode her*.

- B. At få dispensation fra en paragraf kan ikke sidestilles med at handle imod lovene (begå en vedtægtsstridig handling). Kun hvis en bestyrelse handler imod en vedtægt uden dispensation, kan det siges at være vedtægtsstridigt, jf. nedenfor.
- C. Dispensationen kan ikke siges at være i modstrid med Martinus' udtalelser (eller fondsloven), jf. nedenfor.

Rådet valgte i forbindelse med fusionen i 2014 af Idealfonden og Aktivitetsfonden, at rådet, der indtil 2014 sad i Idealfonden, ny-indtrådte i Fonden Martinus Åndsvidenskabelige Institut (tidligere Aktivitetsfonden).

Grundet den helt særlige situation med fondsfusionen og ophavsretsretssagen valgte rådet at indføre en overgangsordning, hvor rådet startede som nye rådsmedlemmer i den nye fond. Det skete ikke, for at rådet kunne tilegne sig magt og indflydelse udover de oprindelige beføjelser, men kun fordi det for nye rådsmedlemmer ville være en meget vanskelig opgave at blive kastet ud i de aktuelle uafsluttede og exceptionelle sager. Der var ligeledes et stort behov for kontinuitet og detaljeviden i den meget vanskelige tid, MI befandt sig i med uro og kritik.

Rådet vurderede, at denne overgangsordning ikke var i strid med fondslovgivningen, idet rådsmedlemmerne fra Idealfonden blev nyudpeget som rådsmedlemmer i en fond, de ikke tidligere havde siddet i, og fondsvedtægternes krav (§ 6, stk. 3) om, at ingen kan være suppleant og bestyrelsesmedlem i fonden mere end sammenlagt syv år, således formelt var overholdt.

Rådet søgte Erhvervsstyrelsen om en vedtægtsændring 16. juni 2016 (*inden* Jacob Kølle Christensen og Trine Lisbeth Möller skulle være udtrådt efter Idealfondens vedtægt), da det ikke fremgik af vedtægternes § 6, hvorvidt syv års-perioden alene gjaldt for "helt nye" rådsmedlemmer, eller om det tillige gjaldt for de tidligere rådsmedlemmer i Idealfonden, der indtrådte i forbindelse med fusionen.

Erhvervsstyrelsen vurderede imidlertid 12. januar 2017 (*efter* Jacob Kølle Christensen og Trine Lisbeth Möller skulle være udtrådt efter Idealfondens vedtægt), at rådsmedlemmerne fortsat var bundet af Idealfondens 7-årige udpegningsperiode, da en sådan også fandtes i Aktivitetsfonden, og da der ved fusionen var indtrådt "universalsuccession" (rådsmedlemmerne indtrådte i bestyrelsesposterne, som andre havde haft i Aktivitetsfonden).

Erhvervsstyrelsen afslog rådets ansøgning om vedtægtsændring (idet styrelsen anså situationen for uegnet til en egentlig vedtægtsændring) for i stedet at opfordre rådet til at søge *dispensation*, som ville forlænge de daværende rådsmedlemmers udpegningsperiode. Rådet valgte herefter at søge dispensation for de nævnte to medlemmer og fik denne 7. februar 2017, hvor samtidig Per Jan Neergaard-Henrichsens udtræden skulle effektueres (efter en standstill-periode ifm. behandling af ansøgningerne aftalt telefonisk med Erhvervsstyrelsen). Per Jan Neergaard-Henrichsen udtrådte herefter på rådsmødet 1. april 2017 iht. Erhvervsstyrelsens afgørelse.

Se evt. Erhvervsstyrelsens afgørelse vedr. rådets ansøgning om ændringen af vedtægternes § 6.

Se evt. Erhvervsstyrelsens afgørelse vedr. rådets ansøgning om dispensation fra vedtægternes § 6.

Se evt. rådets notat Martinus Instituts fondsfusion, der beskriver baggrunden for disse beslutninger.

Rådet har grundigt overvejet, om man overhovedet kan tillade ændringer af de vedtægter, Martinus var med til at formulere, og hvorvidt rådet kan tillade sig at søge dispensation fra vedtægterne.

Naturligvis skal man respektere de formuleringer, Martinus vedtog, men da han også besluttede, at nogle af paragrafferne om nødvendigt skulle kunne ændres (herunder § 6), skal rådet naturligvis også forholde sig hertil, ligesom rådet skal overveje, hvad Martinus i øvrigt har udtrykt om MIs struktur.

På den ene side ønskede Martinus ikke, at nye rådsmedlemmer skulle "*kunne få særlig indflydelse ved at sidde gentagne gange eller sidde meget længe i rådet*" (kommentar til 1982-lovenes § 5, stk. 2).

På den anden side ønskede Martinus, at MI og rådet skal kunne tilpasse sig omstændighederne, fx ved at der kan laves om på reglerne for, hvor mange medlemmer der skal være i rådet, eller om det skal være lønnet eller ulønnet: *Sådan noget, det må kunne laves om. Sådanne ting må kunne ændres. For livet er jo ikke stadig det samme.* (Martinus på bestyrelsesmøde 22.01.1974)

Bortset fra 2014-vedtægternes § 3, stk. 2-5, §§ 4, 5 og 11 var Martinus som nævnt åben overfor vedtægtsændringer, hvis det blev nødvendiggjort af ændrede vilkår herunder altså mht. § 6. Det mindre indgreb end en vedtægtsændring, som en dispensation må siges at være, har vi derfor vurderet, ikke er imod Martinus' ønsker, ligesom vi heller ikke vurderede, at en egentlig vedtægtsændring (som blev afslået) ville være imod Martinus' ønsker.

Fondsmyndighederne skal sikre, at stifters (Martinus') vilje respekteres ved vedtægtsændringer og dispensationer, og da Erhvervsstyrelsen har godkendt rådets begrundelse for nødvendigheden af en dispensation for to rådsmedlemmer, har styrelsen ligesom rådet vurderet, at stifters vilje i denne forbindelse er respekteret.

7. Adgang til Martinus' originale værk

Du skriver videre, at rådet *modarbejde(r) og sætte(r) hindringer op for menneskers uhindrede adgang til Martinus' originale værk.* (s.3)

Det er ikke korrekt, vi hverken modarbejder eller sætter hindringer op, tværtimod:

For det første er MIs seneste genudgivelser af værket tættere på det, man kan kalde "originalen" (forstået som det, vi benævner "det autentiske værk") end tidligere udgivelser, jf. Svar på kritik stk. 2.6, altså vores foregående brev til dig.

De eneste egentlige forskelle fra en "bogstavtro" gengivelse af "det autentiske værk" (det mest autentiske udtryk i variationen mellem manuskript, førsteudgave og Martinus' egne efterfølgende rettelser i senere udgaver) er den foretagne retskrivningsopdatering, en nænsom korrektur (rettelser af stavefejl og andre oplagte småfejl, fx manglende slutanførselstegn, mellemrum og bindestreg) samt rettelse

(med note i bogen) af enkelte betydningsbærende fejl og standardisering af visse udtryk (fx af X1., X-1 og X.1. til X1).

For det andet er originalmanuskriptet og førsteudgaven af *Livets Bog* tilgængelige på MIs hjemmeside.

For det tredje kan førsteudgaven stadig lånes på landets biblioteker, ligesom de fleste bøger kan købes antikvarisk på MI.

For det fjerde har vi løbende meldt ud, at vi gerne foretager et optryk af fx førsteudgaven eller andre særudgaver, hvis der vel at mærke findes et tilstrækkeligt økonomisk grundlag, fx ved tilstrækkelig efterspørgsel, eller hvis nogen måtte sponsere en sådan udgave – og MI samtidig vurderer, at tiden er moden for en sådan udgivelse.

8. Retskrivningsopdatering og videnskabelighed

Der er sagt og skrevet meget om retskrivningsopdateringen af værket, og nu fremfører du flg. synspunkt: *Der er intet videnskabeligt belæg for påstanden om, at en "retskrivningsopdatering" ikke medfører "objektive indholdsændringer"* (s.5):

Det er vi helt enige i, vi har aldrig sagt, at der skulle være et sådant *videnskabeligt belæg* for vores vurdering.

Med hensyn til din og andres *modsatte* vurdering: retskrivningsopdatering *medfører* objektive indholdsændringer, kan der heller ikke siges at være noget videnskabeligt belæg.

I har i øvrigt ikke præsteret blot ét eksempel fra Martinus' værk på, at retskrivningsopdateringen har medført en indholdsændring. MI har derimod vist adskillige eksempler på sætninger, der ikke kan siges at ændre indhold ved retskrivningsopdatering og har endvidere ikke kunnet finde eksempler, der bekræfter en sådan ændring.

Editionsfilologien, som MIs kritikere gerne refererer til, er i øvrigt ikke en normativ (definerende) videnskab, der udtaler sig eksakt og entydigt om "rigtigt" og "forkert" ift. modernisering, rettelse af tekstfejl og ikke-tekstfejl, korrektur etc. Disciplinen er deskriptiv (overvejende og skildrende) og består af forskellige "skoler" med forskellige grader af "konservatisme" og har i øvrigt været underkastet en kraftig udvikling de seneste 150 år, en udvikling der formentlig vil fortsætte.

Hvilke indgreb i teksten, der evt. findes acceptable ifølge editionsfilologien, afhænger i høj grad af formålet med udgivelsen (målgruppen): Er der tale om en historiskkritisk eller kritisk udgave (for fx sprogforskere), en speciel studieudgave (for fx universitetsstuderende) eller en læseudgave (for den almindelige læser eller åndsvidenskabeligt interesserede)?

Martinus var klar i mælet ift. målgruppen og værkets tilgængelighed. Teksten består af logiske analyser, der skal kunne forstås af alle med normal begavelse, jf. følgende fra *Livets Bog*, bind 1, stk. 8:

Det er nemlig ikke livets mening, eller planen i den guddommelige verdensordning, at studiet af disse højeste realiteter skal blive ved med kun at gælde for enkelte særlige væsener, i særdeleshed fordi der ikke findes noget større udløsende moment eller grundlag for skabelsen af den over hele verden så

længselsfuldt ventede "varige fred" end netop resultatet af ovennævnte studium eller kendskabet til det kosmiske verdensalts analyse udbredt for masserne.

Her er tydeligvis ikke tale om at udgive for en snæver gruppe af forskere eller universitetsstuderende, men derimod for den brede offentlighed, hvor en almindelig læseudgave er mest relevant.

9. Dokumentation

Du responderer på vores påpeging af, at hverken du eller andre kan præsentere os for konkrete eksempler på indholdsændringer, ved at kalde det en *useriøs debatform* (s.6) – men vil du da kalde din egen respons seriøs? Er det seriøst at affeje en så konkret og simpel anmodning om dokumentation for din påstand, særligt når du med blot nogle få konkrete eksempler har mulighed for at *bevise* den?

Men du tager ikke udfordringen op, og i stedet henviser du til dine og andres rent teoretiske overvejelser og hypoteser, som du kalder *principielle forbehold* (s.6), og som *alle* skulle pege *entydigt på, at en retskrivningsmæssigt ændret tekst objektivt set er af en ringere kvalitet end den originale tekst.* (s.6) Men du konkretiserer altså ikke dette med valide eksempler og får dermed ikke flyttet dine udsagn videre end til det rent hypotetiske.

Vi må konstatere, at du følger en generel tendens hos kritikerne: Selvom der ikke foreligger noget fra Martinus' hånd, der konkret peger på, at han var imod retskrivningsopdatering, og selvom I ikke fremviser dokumentation for påstanden om, at retskrivningsopdatering ændrer indholdet, så mener I alligevel, at begge dele skulle være tilfældet. Når MI dokumenterer det modsatte med helt konkrete eksempler, affejer I uden videre disse, gentager påstanden og fremsætter nye påstande, igen uden dokumentation.

Som en sidebemærkning til vores gennemgang af vedtægtsbestemte og juridiske forudsætninger skriver vi fx i vores notat *Om ophavsretssagen*, stk. 7:

... ved studium af oversættelser til andet sprog kan man ikke opleve forskel i teksten, uanset om den er oversat fra ny eller gammel retskrivning, lige så lidt som man f.eks. kan opleve forskel ved højtlesning af teksten med henholdsvis gammel og ny retskrivning (man kan ved højtlesning f.eks. ikke høre, om navneord er stavet med stort eller småt, eller om der staves med aa eller å). Når man ikke kan opleve forskel, kan der heller ikke være tale om indholdsmæssige ændringer.

Søren Ingemann responderer herpå med bemærkninger om vores *lave intellektuelle niveau*. I stedet for at dokumentere at vi skulle tage fejl, fremfører han blot:

Ræsonnementet med højtlesningen er også absurd. Den der læser højt, læser jo efter den retskrivning, teksten er skrevet i, og enhver højtlesning (som ikke bare er ren maskinel oplæsning) er et udtryk for oplæserens opfattelse af teksten - med de stavemåder, ordene nu har. Derfor gør det i princippet ingen forskel, om man læser bogen for sig selv, eller om man læser den højt for andre. Og det samme gælder oversættelser. Om man oversætter eller læser bogen for sig selv, kan da umuligt gøre nogen forskel. Det er et aldeles meningsløst ræsonnement.

Søren Ingemann bruger altså citatet helt udenfor sin oprindelige (juridiske) sammenhæng. Men i forlængelse af den påtalte problematik opfordrer vi dig til at vurdere, om fx følgende fra *Livets Bog*, bind

1, stk. 1 med hhv. ny og gammel retskrivning opfattes forskelligt ved højtlesning eller oversættes forskelligt til fx engelsk:

Ethvert levende Væsen, der kommer til Verden, ligegyldigt hvad enten det hører ind under det Væsenssamfund, vi kalder "Den Jordiske Menneskehed", eller det hører ind under de Former for Liv, der ytrer sig gennem det, vi er vant til at opfatte som "Dyr", "Planter" og "Mineralier", er alle uden Undtagelse Genstand for Livets Oplevelse.

Ethvert levende væsen, der kommer til verden, ligegyldigt hvad enten det hører ind under det væsenssamfund, vi kalder "den jordiske menneskehed", eller det hører ind under de former for liv, der ytrer sig gennem det, vi er vant til at opfatte som "dyr", "planter" og "mineraler", er alle uden undtagelse genstand for livets oplevelse.

Bemærk at vi i eksemplet medtager ordet *mineraler*, som med gammel retskrivning skrives *Mineralier*. Retskrivningsopdateringen af sætningen medfører oplagt et "informationstab" (formtab) mht. datidens stavelseform og udtaleform (mineraler/mineralier), mens der ikke kan spores noget informationstab mht. mening og indhold. Mineraler/mineralier oversættes entydigt til fx engelsk, tysk og fransk.

Se evt. vores behandling af netop ordet mineraler/mineralier i notatet *Om ophavsretssagen – Påstande om fejl i genudgivelserne.*

Et andet eksempel på jeres argumentationsform finder vi i din artikel *Udgiver Martinus Institut Det Tredie Testamente i en autoriseret udgave?* (*Den Ny Verdensimpuls*, nr. 4/2016), som er en kommentar til vores notat *Om ophavsretssagen*, stk. 4.5, hvor vi efter at have gennemgået eksempler på sætninger, der ikke ændrer indhold ved retskrivningsopdatering, skriver:

Går det åndelige indhold tabt ved opdatering af retskrivning, ved gode oversættelser, ved ændret paginering, ny skrifttype, nyt sideformat eller ved digitalisering? Nej, det åndelige indhold går ikke tabt ved nogen af disse ændringer af værkets form, hvoraf den mest gennemgribende er oversættelse. – Og hvis det åndelige indhold virkelig var i fare for at gå tabt ved god og præcis oversættelse, hvorfor tilskyndede Martinus da så ivrigt til oversættelse? (I stedet for at forbyde oversættelser og modernisering af retskrivningen og herefter tilskynde til, at alle interesserede måtte lære sig dansk og læse de første danske udgaver.)

Hvortil du responderer (s.12):

Det er uforståeligt, at rådet, der har ansvaret for oversættelsen af Det Tredie Testamente til andre sprog, ikke begriber, at der er en principiel forskel mellem det originale værk og de oversatte – og herunder også moderniserede – udgaver af værket. Det er en grundlæggende erfaring blandt oversættere, at der altid er "noget" i det originale værk, som ikke umiddelbart lader sig overføre til det andet sprog, og at en oversættelse altid kun vil være en tilnærmelse til originalen.

Det er svært at se, hvordan du ud fra vores formulering kan komme frem til, at vi ikke begriber, at der er forskel på det originale værk og de oversatte. Du forsøger at få noget frem, vi ikke siger.

Naturligvis skelner vi mellem værkets forskellige versioner (afvigelser på fuldtekstniveau – fx teksten

på dansk og andre sprog), ligesom vi skelner mellem de forskellige varianter (afvigelser på detailniveau – fx teksten i forskellige danske udgaver). Vi siger jo netop, at retskrivningsopdatering og oversættelse udgør *ændringer af værkets form*, og vi siger ikke, at der ikke sker et informationstab ved oversættelse (herunder tab af tekstens danske udtryk, dansksprogede raffinementer o.l.). Men det, vi siger, er, at et sådant informationstab *ikke nødvendigvis* er ensbetydende med et meningsmæssigt indholdstab eller tab af analysernes budskab, og hvis det faktisk havde været tilfældet, ville Martinus nok ikke have ønsket, at hans værk blev oversat. Men det ønskede han jo i høj grad.

Du viger udenom at tilbagevise vores eksempler konkret, og du misforstår samtidig vores udsagn om, at når man kan oversætte betryggende til andre sprog, så kan man naturligvis også "oversætte" betryggende til ny retskrivning, da der herved er tale om et mindre informationstab (altså ej det samme som menings- eller indholdstab) end ved oversættelse (som Martinus tilskyndede til).

Du kommer frem til, at vi ikke kan skelne mellem forskellige versioner og varianter af værket og de tilhørende typer af informationstab. Denne angivelige sammenblanding konkretiserer du ikke, men holder dig til at kalde vores dokumentation en *kontroversiel* og *bombastisk udmelding*.

Vi bemærker i øvrigt igen, at du tilsyneladende selv blander værksbegreberne sammen i selvsamme artikel, når du sidestiller MIs retskrivningsopdatering med sprogmodernisering af danske forfattere som fx Kierkegaard, Andersen og Blixen (s.12). Du forvirrer herved forståelsen af MIs foretagne modernisering (retskrivningsopdatering), ligesom vi har set de sagsøgte i ophavsretssagen forvirre begrebet om originalværket, jf. stk. 14 nedenfor.

Alt i alt finder vi det ikke dokumenteret, at en retskrivningsopdateret udgave af Martinus' værk på nogen måde skulle være et betænkeligt projekt.

Det er samlet set vores bedste vurdering, at de retskrivningsopdaterede udgaver, der letter læsningen og samtidig er tekstmæssigt tættere på det, man kan kalde det autentiske værk, end tidligere udgaver, er det største fælles bedste.

10. Hvad siger loven?

Det står MI frit for (som alle andre der har fået overdraget en forfatters ophavsret) at udgive inden for lovens rammer med de udvidelser og indskrænkninger af ophavsretten, som forfatteren har fastlagt ifm. rettighedsoverdragelsen (for MIs vedkommende i testamente, gavebrev, bestyrelsesbeslutninger, praksis, autorisation mv.). At andre har *meninger*, der afviger fra MIs mht., hvad der er udgivelse i "betryggende form" hhv. "litterær vandalisme" e.l., ændrer ikke på, at MI er i sin gode ret til at genudgive som gjort (hvilket domstolen ved byretten da også har bekræftet ved en dom, der netop udtaler sig om MIs overholdelse af de personlige forfatterrettigheder, som kun tillader ændringer af værket, der er "sædvanlige og åbenbart forudsat").

11. Martinus' holdning til retssager

Du gentager din mening om, at retsforfølgelse er imod de kosmiske analyser og Martinus' ønsker.

Vi henleder igen opmærksomheden på, at det er dokumenteret, at Martinus selv var involveret i retssager og ved flere lejligheder mente, at en sag måtte afgøres ved dom eller forlig i retten.

Vi ser desuden intetsteds i analyserne eller Martinus' udtalelser, at noget taler klart imod den type retssag, vi har ført.

Vi har grundigt argumenteret for, at en retssag desværre var den eneste måde at beskytte MIs ophavsret på i forhold til omfanget og vedholdenheden af de sagsøgte krænkelser. Passivitet overfor krænkelserne ville kunne betyde, at MI ikke længere kunne leve op til sine formål, herunder sikre betryggende udgivelse af Martinus' værker både på dansk og andre sprog.

Se evt. notatet *Beslutningen om at føre ophavsretssag.*

12. Om "uprøvede løsningsmuligheder"

Du skriver, at *en række perspektiver og løsningsmuligheder i overensstemmelse med den kosmiske moral er forblevet uafprøvede* mht. at undgå en retssag (s.8) (uden dog at vise, hvordan dine *perspektiver og løsningsmuligheder* faktisk relaterer til "den kosmiske moral").

Men fremstillingen er misvisende: Du skriver, at *MI under hele forløbet har forhandlet gennem sin advokat og ikke selv har taget initiativ til forhandlings- eller mæglingmøder*. Det er helt korrekt, det er sådan, man gør, når man fører retssag. Når man ikke selv kan løse en tvist, må retssystemet træde til. Det er en human og konstruktiv ordening, som ikke kan siges at være i modstrid med hverken samfundets eller "den kosmiske moral". Vi henviser til de mange steder i analyserne, hvor Martinus udtaler sig om retsbeskyttelse som en human foranstaltning, fx:

Vi ser således, at Verdensgenløseren dermed indirekte pointerer den jordiske øvrigheds berettigelse. Der må være en sådan øvrighed, som kan tage sig af de væsener, der i kraft af deres vredes- og kampnatur er farlige for omgivelserne [...] statens øvrighed eller retsvæsen, der jo er et led i Guddommens beskyttelse af de levende væsener".

- *Livets Bog*, bind 3, stk. 888

Vi siger ikke, at retssystemet er fejlfrit – det er underlagt udvikling i humanitet som alt andet – men den form, retssystemet har i dag, udgør alligevel en både berettiget og nødvendig beskyttelse af menneskerettigheder, retfærdighed, kulturværdier og civilisation.

Med hensyn til mulighederne for at vi ville kunne løse tvisten udenom retssystemet via dialog, henviser vi til rådets notater om retssagen samt vores seneste brev til dig, hvor det fremgår, at MIs senere modpart i retssagen i 2009-10 – uden nogen form for varsel eller forudgående dialog med os valgte at bruge deres midler på piratudgivelse af Martinus' værk. De henvendte sig på intet tidspunkt til MI for at forsøge at etablere et samarbejde om en særudgivelse og donere deres midler til dette formål.

Efter piratudgivelserne fik de sagsøgte *mange henstillinger* om at ophøre med deres krænkelser. Efter desuden to forligsforslag fra MIs side, som de sagsøgte afviste, blev de endelig stævnet ved Københavns Byret juni 2013, altså mere end tre år efter, at de påbegyndte deres krænkelser og havde fået den første henstilling.

På trods af forsøgene på at finde en mindelig løsning viste det sig umuligt. Det er rigtigt, at de sagsøgte også fremsatte et forligsforslag, som dog var et ultimatum, hvor de krævede en licens eller distributionsaftale til fortsat at udgive deres piratkopier samtidig med, at MI skulle frafalde samtlige sine krav.

Dette "forlig" var i vores øjne hverken en rimelig eller naturlig løsning, der kunne gavne Sagen. Der var således ingen udsigt til enighed, og da den juridiske frist for overskridelse af passivitetsbetragtningen samtidig var i fare for at udløbe, var en retssag den eneste mulighed.

Du skriver videre, at *MI har lagt hårdt og uforsonligt ud med et erstatningskrav på adskillige millioner kroner.*

Det er heller ikke korrekt. Vi har rejst et erstatningskrav på *en* million kroner med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg til betaling sker, jf. MI's processkrift 2, stk. 1.2.1. Selv hvis MI skulle få tilkendt det fulde beløb, kan det langt fra dække MIs tab. Det kan ikke siges at være i strid med hverken samfundets eller "den kosmiske moral" at kræve erstatning for tab, man har lidt.

Du mener, at *MI ikke har taget initiativ til en tilbundsgående undersøgelse, der kunne afgøre spørgsmålet om værkets udgivelse på et åndsvidenskabeligt og sprogvidenskabeligt grundlag.*

Det er korrekt, at vi ikke har fundet det nødvendigt at søge at præsentere en analyse, der kan tilfredsstille alle, men det er jo også en helt umulig opgave at løse. Det kan man i øvrigt også forvise sig om, hvis man har fulgt med i den årelange sprogdebat, vi har haft herhjemme vedr. udgivelse af ældre danske forfattere. Her ses lige så mange uforsonlige holdninger og lige så megen utilbøjelighed til at godtage andres analyser, som i Martinus-kredse. Hverken en sprogvidenskabelig eller det du kalder en åndsvidenskabelig analyse af udgivelsesproblematikken ville have udsigt til at stille alle tilfredse. Der foreligger simpelthen ikke et tilstrækkeligt objektivt grundlag (eller en tilstrækkelig vilje hos alle til at acceptere fakta, når de foreligger).

At de sagsøgte i et forsøg på at sandsynliggøre rimeligheden i deres ophavsretskrænkelser, mere end to år efter at der faldt dom i dette spørgsmål, kommer på banen med et krav om syn og skøn af MIs genudgivelser, er jo alt for sent i forhold til retsprocessen, og anmodningen blev da også afvist af Københavns Byret på grund af manglende retlig relevans. Se evt. rådets notat Supplerende deldom og kendelse.

Du mener, at *MI ikke opfylder sine vedtægtsbestemte formål i fuld udstrækning, så længe der kan rejses berettiget tvivl om, hvorvidt det udgiver Det Tredie Testamente i overensstemmelse med Martinus' bestemmelser.*

Det er en tolkning, vi har svært ved at se rimeligheden i, for uanset hvordan vi griber sagen an, kan der jo rejses tvivl (og hvem skal vurdere om tvivlen er berettiget?).

At man (altid) kan rejse tvivl, giver intet grundlag for at sige, at MI ikke opfylder sine formål. MI skal udgive værket i betryggende form, og det har vi dokumenteret, at vi gør. Er man alligevel i tvivl, bekræfter Byrettens dom os heri: *Retten finder efter bevisførelsen endvidere ikke grundlag for at antage, at Martinus Institut har forvaltet sin opgave i forhold til udgivelse af værket på vilkårlig vis, herunder henset til karakteren af de foretagne rettelser, der i øvrigt dokumenteres. (deldom 1, s.35, afs. 6)*

13. Udtalelser på Facebook

Du mener videre, at vi har ført *massive kampagner imod det originale værks særlige status, [...] i diskussionsfora på de sociale medier (Facebook).*

Det er ikke korrekt, rådet har aldrig udtalt sig på Facebook (udover henvisninger på vores egen konto til fx offentliggørelse af notater o.l.). Vi har således ikke deltaget i debatter om værket i *diskussionsfora på Facebook* e.l. Det har derimod en eller flere MI-medarbejdere i *privat regi*.

Disse private udtalelser kan dog næppe karakteriseres som en kampagne *imod det originale værks særlige status*, eller snarere imod den særlige status de sagsøgte og deres støtter (under ét "kritikerne") tillægger deres egen definition af *det originale værk*, men visse MI-medarbejderudtalelser kan måske være i denne definitions disfavør.

At man kan udtale sig imod kritikernes definition af og begreb om "det originale værk", er måske ikke så underligt, for vi må konstatere, at definitionen ikke er entydig, jf. stk. 14.

Men der er imidlertid ingen tvivl om, at Facebook bliver brugt til at sprede urigtige påstande om mangt og meget og sladder om andre mennesker. Det er jo en tendens, der har eskaleret voldsomt de seneste år, så man har set sig nødsaget til at gøre store indsatser for at bekæmpe, hvad der er blevet kendt som "digital mobning" og "fake news".

Bemærk hvad Martinus bramfrit siger om den slags i et foredrag fra 1947 *Besættelse eller hvordan vort nuværende fysiske jordliv danner grundlag for vort kommende åndelige liv efter døden* (prøv evt. at bytte ordene "dagspressen" og "aviser" ud med "Facebook"):

Hvordan skal verden blive lykkelig, så længe væsenerne blindt render efter sladder eller bagtalelse, finder stort velbehag i at lancere videre alt, hvad det har hørt om den eller den, uden at have fået det underbygget som virkelig kendsgerning? – Alle sladderhanke er således også søvngængere og fylder livszonen eller den åndelige verden op med giftige, lemlæstende og dræbende slampøle eller forrådnelsesinfektioner. Der står et stankorgie omkring sådanne væsener. Det er den samme stank, der i stor stil befordres igennem dagspressen. Er avisernes meddelelser om den eller den udelukkende baseret på uomstødelige kendsgerninger? – Bliver disse meddelelser ikke desto mindre suggererende og dermed bestemmende for tusinder af menneskers mentale indstillinger? – At læse aviser betyder for millioner af mennesker verden over besættelse. De lukker sig selv ind i mørke fantasiverdener, der opildner dem til antipati, vrede og indignation imod andre væsener, der også er besatte med mørke fantasier. Tænk hvilken tåbelig tilværelse. De kæmper alle sammen som drukne individer, søvngængere, uden om den sande virkelighed. De myrder, dræber, lemlæster og ødelægger udelukkende på grundlag af tåbelige fantasier.

- Foredraget er bragt som artikel i Kosmos nr. 10/2017

Og så kan man jo spørge sig selv om, hvorvidt man bidrager til bekæmpelsen eller udbredelsen af en sådan sladder.

14. Forvirring af værksbegrebet

Som vi allerede har været inde på, hersker der uklarhed om, hvilken tekst de sagsøgte ser som "det originale værk" – er det førsteudgaven? Er det den sidste udgave i Martinus' tid (sidsteudgaven)? Er det alle udgaver i Martinus' tid inkl. manuskriptet (altså MIs genudgivelser blot med oprindelig retskrivning). Alle disse er blevet nævnt som definition.

I de sagsøgte processkrift A og B samt deres første ankeansøgning til procesbevillingsnævnet er det utvivlsomt *førsteudgaven*, der er definitionen på "det uændrede kildemateriale" eller "det originale værk", og de har da også netop piratudgivet førsteudgaven af *Livets Bog* med begrundelsen, at MI tilbageholder det "uændrede kildemateriale", som er "en hellig tekst" (Processkrift A, stk. 1.4 & 2.2)

I "Processkrift B", stk. 1.2 står: *For det første er det – som gjort gældende i "Processkrift A" – ikke tilstrækkeligt, at førsteudgaverne alene er tilgængelig online.* (Vores understregning), hvor der henvises til formuleringen i "Processkrift A", stk. 1.6: *Det er utvivlsomt ikke tilstrækkeligt, at MI har gjort det uændrede kildemateriale tilgængeligt online som gjort.* (Vores understregning) De sagsøgte betragtede altså netop førsteudgaverne som både "en hellig tekst" og "det uændrede kildemateriale". Jf. dokumentationen i vores notat *Om ophavsretssagen – Uddybende kommentar fra rådet*, stk. 5.3.

Se evt. også rådets notat *Om ophavsretssagen – Er Martinus' værk en hellig tekst*.

Alligevel piratudgav de sagsøgte *andenudgaven* af *Logik og Bisættelse* og begrundede dette med samme passus i deres sagsakter, og da denne inkonsistens blev offentlig kendt, skrev en af de sagsøgte, Søren Ingemann, følgende i sin kommentar til rådets notat *Om ophavsretssagen – kommentar fra rådet*, kap. 9: *Det har på intet tidspunkt været firkløverets pointe, at "førsteudgaverne skulle være mere hellige" end andre dele af Martinus' originale værk. Det Tredie Testamente er som helhed "helligt".*

Men at det på intet tidspunkt skulle have været de sagsøgte pointe, at førsteudgaven er specielt hellig, modstrides altså af de sagsøgte processkrift A og B samt af deres ankeansøgning til Procesbevillingsnævnet i starten af 2015, hvori de endnu tydeligere skriver: *Ved at nægte at udgive førsteudgaverne af værkerne, benytter Martinus Institut denne ophavsret til at foretage indskrænkninger i de sagsøgte informations- og ytringsfrihed samt religionsfrihed.* (Vores understregning)

Hvilke udgaver Søren Ingemann alternativt forstår som *det originale værk*, får man en fornemmelse af i hans artikel *Teksterne skal bevares uændret, som de foreligger fra Martinus' side* (*Den Ny Verdensimpuls* nr. 3/2005):

... det der kom ud af mødet med Rådet var, at man indser nødvendigheden af, at der udarbejdes og udgives en "basisudgave" af Livets Bog, som udelukkende baserer sig på udgaver, som Martinus direkte har haft indflydelse på, herunder originalmanuskriptet. Jeg for mit vedkommende ville have foretrukket, at kun en sådan udgave skulle udgives, men på lang sigt vil der jo nok alligevel vise sig behov for 2 udgaver på dansk, nemlig en "original" og en "oversættelse".

Der er altså dokumenterbart, at de sagsøgte ikke har haft et entydigt værksbegreb eller en entydig definition af "det uændrede kildemateriale" / "det originale værk".

Deres definitioner er imidlertid stort set identiske før retssagens påbegyndelse (2013) og efter afvisningen af ankeansøgningen (2015) – inden 2013 og efter 2015 udgør det "det originale værk" for de sagsøgte de "udgaver, som Martinus direkte har haft indflydelse på" e.l.

Men i perioden 2013-15 under byrettens og Procesbevillingsnævnet behandling af de ophavsretlige spørgsmål, udgør "det originale værk" for de sagsøgte altså førsteudgaven.

Nogle kunne måske få den tanke, at påstandene om førsteudgaven skulle være "det originale værk" blev konstrueret til ære for domstolen, ligesom påstanden om, at førsteudgaven skulle være "en hellig tekst" tilsyneladende blev det, jf. Søren Ingemanns udtalelse den 20. januar 2016 på Facebook: *Det religiøse moment kommer ind i billedet af rent juridiske grunde.*

Hvorfor skulle de sagsøgte benytte sig af en sådan juridisk taktik, kan man spørge, men måske er det ligetil: De skulle sandsynliggøre, at deres krænkelser af MIs ophavsret var en berettiget handling for at kunne gøre sig håb om frifindelse, og da intet *indenfor* ophavsretsloven kunne give denne berettigelse, måtte de søge den *udenfor*. Her fandt de menneskerettighedskonventionens artikel 9 og 10 om religionsfrihed og ytringsfrihed, og som vi skrev i vores notat *Om ophavsretssagen – uddybende kommentar*, stk. 2.2., påstod de, at der ikke var tale om en almindelig ophavsretssag, men:

1. at MI kun udgiver ændrede udgaver, "sin egen fortolkning", af Martinus' værk ("Processkrift A", stk. 3.5), som er at "sidestille med en forfalskning" (deldom 1, s. 14, afs. 1);
2. at MI tilbageholder "det uændrede kildemateriale", som er "en hellig tekst" ("Processkrift A", stk. 1.4 & 2.2);
3. at MI således "forhindrer religiøse menneskers adgang til tekster, de betragter som afgørende for udøvelsen af deres religion" ("Processkrift A", stk. 1.5);
4. at MI derved krænker religionsfriheden iflg. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9 og ytringsfriheden iflg. artikel 10 ("Processkrift A", stk. 3, Deldom 1, s. 5, afs. 1); og
5. at det derfor er i strid med Menneskerettighederne at betragte deres handlinger som krænkelser af MIs ophavsret ("Processkrift A", stk. 3, Deldom 1, s. 29, afs. 6).

De sagsøgte prøvede altså åbenlyst at ændre retssagens ophavsretlige spørgsmål til et spørgsmål om religionsfrihed og ytringsfrihed og påstod, at deres handlinger var rimelige, nødvendige og naturlige i et demokratisk retssamfund, og at de derfor skulle frifindes.

For at støtte denne taktik havde de sagsøgte brug for at differentiere deres piratudgaver *tydeligt* fra MIs udgaver, ellers ville de jo ikke kunne sige, at netop piratudgaverne imødekommer et religiøst behov, som MI krænker ved ikke at udgive præcis disse udgaver.

Da de sagsøgtes oprindelige definition (*udgaver, som Martinus direkte har haft indflydelse på, herunder originalmanuskriptet*) nærmest er identisk med MIs (det mest autentiske udtryk i variationen mellem manuskriptet, førsteudgaven og Martinus' egne efterfølgende rettelser i senere udgaver), kan vi kun se det sådan, at de sagsøgte måtte skabe en ny *ekskluderende* forklaring (som udelukkede MIs udgaver), der passede på den piratudgave, de faktisk havde udgivet, hvorved definitionen af førsteudgaven som "det originale værk" opstod. Og de sagsøgte påstod da også netop, at MI har nægtet at genudgive førsteudgaven af *Livets Bog* i papirform, at denne udgave har en omfattende offentlig interesse ved at udgøre "det uændrede kildemateriale" (Processkrift A, stk. 1.4), der er en "en hellig tekst" (processkrift A, stk. 2.1-2.7), og at "selve teksten (i førsteudgaven, jf. ovenfor) er hellig" (Processkrift A, stk. 2.2).

Det næste spørgsmål bliver så, hvorfor de sagsøgte igen ændrede deres forklaring i 2016 og gik tilbage til deres oprindeligt *inkluderende* definition af "det originale værk"? Her er svaret også ligetil: Forklaringen om førsteudgaven som det mest originale holder ikke. MIs seneste udgaver er med anvendelsen

af moderne elektronisk udgivelsesteknik mere "original" end tidligere udgaver og tager samtidig højde for Martinus' rettelser i alle udgaver. Førsteudgaven bærer derimod præg af en del sættefejl og andre fejl og afvigelser fra manuskriptet (herunder at hele linjer er faldet ud, jf. de publicerede rettelseslister) pga. datidens manuelle sætte- og korrekturproces.

15. MIs værksbegreb

MI har taget nøje stilling til, hvilke af de eksisterende tekster, der skal lægges til grund for udgivelsen af værket (naturligvis ud fra udgaver fra Martinus' tid). Der findes principielt forskellige valgmuligheder, herunder dem, det germanske editionsfilologiske begrebsapparat almindeligvis benytter: det første tryk (Ausgabe erster Hand eller den autentiske tekst), det sidste tryk i forfatterens levetid (Ausgabe letzter Hand eller den autoriserede tekst) samt manuskriptet. Hertil kommer eklektisk udgivelsespraksis (udvælgelsespraksis), hvor man kombinerer elementer fra mere end én udgave i et forsøg på at rekonstruere, hvad forfatteren skrev.

MI skal i sin udgivelsespraksis først og fremmest respektere Martinus' ønsker for sit værk og deler derved formål med editionsfilologien. Væsentligst er, at Martinus eksplicit autoriserede manuskriptet som grundtekst: *Originalmanuskripterne er de autentiske tekster. Eventuelle fejl i bøgerne i forhold til disse originaler må rettes.* (Bestyrelsesprotokol 708, den 30. marts 1976).

Martinus foretog desuden selv rettelser i sine udgivelser, der udgør et autoriseret supplement til "de autentiske tekster". MI definerer således "det autentiske værk" (eller "det originale værk" om man vil) som: det mest autentiske udtryk i variationen mellem manuskriptet (som grundtekst), førsteudgaven og Martinus' egne efterfølgende rettelser i senere udgaver. Som Johnny Kondrup skriver i *Editionsfilologi*, stk. 1.2: *Værket er ikke identisk med én af sine varianter eller versioner, men snarere summen af disse.*

Med andre ord: MI følger ikke en traditionel germansk editionsfilologisk definition, men dog en definition der lægger sig op ad Søren Ingemanns oprindelige forståelse: [en udgave] *som udelukkende baserer sig på udgaver, som Martinus direkte har haft indflydelse på, herunder originalmanuskriptet.* Og det er samtidig en definition, der respekterer Martinus' beslutning om originalmanuskriptet som grundlag.

MIs seneste genudgivelser er således undfanget af den eklektiske metode, helt konkret: ved at fejl i udgaverne rettes tilbage til manuskriptet (grundteksten), mens Martinus' egne rettelser i senere udgaver respekteres.

Den eklektiske metode har været kritiseret for ikke at tage højde for, at udgiveren aldrig kan sætte sig 100% ind i forfatterens intention med sine løbende ændringer af teksten og derfor ikke kan udvælge det mest autentiske udtryk ufejlbarligt. Men der er imidlertid ikke tale om, at Martinus har foretaget egentlige ændringer af teksten i de senere udgaver, kun rettelser af mindre fejl, hvorfor metoden ikke giver problemer.

MI udgiver som sagt en retskrivningsopdateret samt konservativt korrekturlæst udgave, hvor rettelser af fejl er dokumenteret i offentligt tilgængelige rettelseslister. MI har altså ikke foretaget nogen *ændring* (forandring) i teksten, der stadig næsten 100% fremstår "ord for ord", som Martinus selv skrev den.

Bemærkning: I forhold til det spørgsmål du rejser allerede i titlen på din artikel: *Udgiver Martinus Institut Det Tredie Testamente i en autoriseret udgave?*, er svaret nej ud fra en editionsfilologisk synsvinkel. Alle tryk, som er blevet til efter forfatterens død (uanset om de er genoptryk af udgaver fra forfatterens levetid eller sågar en faksimileudgave af førsteudgaven) er pr. definition ikke autoriserede (af forfatteren selv).

Man skal dog være opmærksom på den særlige situation MI befinder sig i ved via gavebrevet at have fået overdraget "ophavsretten til samtlige [...] forfatterrettigheder" og "retten til at udnytte [arbejderne], som ophavsretten normalt giver indehaveren rettigheder". MI har altså fået overdraget retten til at revidere værkerne efter nærmere bestemte retningslinjer (de indskrænkninger og udvidelser af ophavsretten, som Martinus har formuleret i gavebrev, vedtægter og bestyrelsesprotokoller).

MI-udgivelser efter Martinus' levetid kan derfor retmæssigt siges at være *delegeret autoriserede* (af MI).

16. Udgavetyper

MI kunne godt udgive en *historiskkritisk udgave*, der ud fra et nyfilologisk perspektiv etablerer en historisk fluktuerende, sikker grundtekst med Martinus' levetid som afgrænsning, dvs. en tekst der bygger på manuskriptet samt efterfølgende autoriserede rettelser med original ortografi (retskrivning) og interpunktion (tegnætning) og uden standardisering af udtryk, men med efterfølgende kommentering samt beskrivelse af varianter.

Men det er en stor og ressourcekrævende opgave at udgive Martinus' værk på den måde, og en historiskkritisk udgave vil desuden kun have en snæver målgruppe med sit primære videnskabelige formål (litterær værksfortolkning, litteraturhistorisk analyse og sproghistoriske undersøgelser etc.), og som Johnny Kondrup skriver i *Editionsfilologi*, stk. 2.3.1: *Derimod har kritikken [af den historiskkritiske udgave] for at savne en målgruppe fået større berettigelse i de senere årtier, da udgaverne – måske under indtryk af den økonomiske argumentation – er begyndt at legitimere sig som henvendt til alle interesserede og tilsvarende svulmer af både overgribende kommentarer og af punktcommentarer, der forklarer fænomener som Sokrates og Luther, Rundetårn og de slesvigske krige.*

MI har fravalgt udgivelse af en videnskabelig udgave til fordel for en almindelig *læseudgave* med moderniseret ortografi og standardisering af visse udtryk, der henvender sig alle, der læser Martinus som et rent åndsvidenskabeligt studie. Dette studie stiller ikke sprogvidenskabens eller universitetsstudiernes krav til tekstkritik og betinges ikke af original ortografi e.l., idet studiet, som Martinus selv udtrykker det, er forskning i værkets *dybere mening*, der er uafhængig af *form- og stildetaljer*:

At "åbne" Livets Bog er altså ikke gjort ved blot og bar at åbne den rent fysisk, blade den igennem og "læse" den. Den kan desuagtet heraf for en sådan læser være en absolut lukket bog. Den kan kun virkelig åbnes af den, der har nået et sådant begær efter åndelig viden, at han i sin søgen efter denne ikke lader sig hindre hverken af stil eller form. Hans bevidsthed må være så åndeligt fremskreden, at disse nævnte realiteter er blevet et så ganske underordnet spørgsmål, at han ikke ønsker at spille tid med nogen som helst form for kritik af disse. Kun den, der er således indstillet, kan gøre sig håb om i nogen grad at kunne åbne Livets Bog og komme til den dybere mening, som er skjult bag den for alle synlige tekst og stil.

Enhver sandhedssøger eller åndsforsker, der ikke har den her skildrede indstilling, men mere hæfter sig ved stilen eller den ydre form, er jo ikke åndsforsker, men stilforsker eller forsker af den ydre form. For et sådant væsen kan den til Livets Bog knyttede ydre form og stil undertiden være en uovervindelig hindring, idet al dets energi udløser sig i kritik af de i samme form eventuelt fremtrædende små tekniske fejl og grammatiske ufuldkommenheder e.l. Først når den dybere mening i Livets Bog bliver til hovedtingen, og stilen og formen bliver til en biting for læseren, da oplever han "den hellige ånd" gennem nævnte bog.

(Fortolkning af Livets Bog: Fortalen, Artikelsamling 1, nr. 7)

Vi har henvist til dette i vores notat *Ophavsretssagen – uddybende kommentar*, og du har reageret herpå i din artikel *Udgiver Martinus Institut Det Tredie Testamente i en autoriseret udgave?* ved blandt andet at skrive: *Rådet anvender citatet som udgangspunkt for at hævde, at kritikerne af den ændrede retskrivning er mere optaget af "forskning i stil- og form detaljer" end af det åndeligt indhold.* (s. 12) Det har vi dog aldrig hævdet.

Du skriver videre: *Desværre misforstår rådet aldeles, hvad Martinus her skriver. I forbindelse med udformningen af sit forfatterskab har Martinus været nødt til at anvende sin særegne stil og form, fordi det var den absolut bedste måde, hvorpå han som kosmisk bevidst forfatter kunne formidle det åndelige indhold.* (s. 12) Det misforstår vi ikke, det er derimod en elementær forståelse, vi er helt enige i og tit har givet udtryk for.

Du fortsætter: *Det er denne stil og form, som Martinus opfordrer læseren til ikke at lade være en hindring for at tilegne sig den dybere mening eller den "den hellige ånd" i værket.* (s. 12) Det er vi helt indforstået med, men det betyder så netop, at hverken ny eller gammel retskrivning kan være en hindring – hvilket i øvrigt understreges af denne passage fra *Hvad er sandhed*, småbog 3, kap. 29:

"Den guddommelige ånd" eller sandheden i nævnte ord og sætninger kommer udelukkende kun til læseren i samme grad, som han praktisk kan efterleve disse i sit daglige liv og forhold til næsten. Uden denne efterlevelse vil nævnte videnskab ikke på nogen som helst måde blive til videnskab eller sandhed for nogen som helst læser. I stedet for "den guddommelige ånd", i stedet for det evige lys, de nævnte ord og sætninger rummer, vil disse for den umodne læser kun blive til noget, han stempler som overtro, naivitet, fantasi eller indbildning. Han vil kritisere disse ord og sætninger, deres opbygningsform og eventuelle stilistiske afvigelser fra de traditionelle eller moderne former for retskrivning.

Bemærk altså, at Martinus henviser til tekstens indhold af "guddommelig ånd" og "evigt lys", men som kun bliver levende for den læser, der koncentrerer sig om at omsætte den til praktisk væremåde og således er hævet over at kritisere dens ydre form og opbygning. Indholdet er altafgørende, alt andet sekundært.

Du afslutter din kommentar med: *Og dette skal bestemt ikke forstås sådan, at der hermed er givet tilladelse til at andre nu kan ændre formen.* (s. 12) Det hævder vi ikke, tilladelsen til at ændre i formen findes andetsteds i vedtægter, gavebrev og bestyrelsesbeslutninger.

Vi argumenterer altså for, at de nuværende udgivelser af "læseudgaver" med "oversættelse" til moderne retskrivning (ikke til nudansk!) er såre betryggende ifølge Martinus' definitioner, og at de foreløbig er den mest hensigtsmæssige udgivelsesform med henblik på deres formål som genstand for åndsforskning.

Alle rettelser er dokumenteret her.

Se evt. også sproggruppens *Orientering om udgivelse af Martinus' værk*.

MI har i øvrigt allerede iværksat flere initiativer, der kan ses som forberedelse til en egentlig tekstkritisk udgave, nemlig udfærdigelse af rettelser og kommentering (fx vedr. mineraler/mineralier). Disse er dog ikke en del af bøgerne, men findes offentliggjort på MIs hjemmeside.

17. Videnskabelige værker

Man burde i princippet være endnu mere forsigtig med at ændre retskrivningen hos skønlitterære (fiktive) forfattere end hos mere faktuelle (ikke-fiktive) forfattere. Alligevel har man typisk skønnet, at opdatering til ny retskrivning ikke ødelægger oplevelsen, tonen og udtrykket men kun gavner læsbarheden hos nutidens læsere. Man benytter oftest den gamle retskrivning af historiske grunde – for at *sammenligne skriftsproget* den gang og nu. Sjældent for oplevelsens skyld.

Vi bemærker således igen, at humanistiske videnskabelige discipliner skelner mellem fiktive tekster (som Andersen, Blixen og Strindberg) og ikke-fiktive tekster (som Martinus) både i originalprog og oversættelse. Det er to hovedgenrer. I en fiktiv tekst betragtes tekstformen som en del af det æstetiske udtryk, som så vidt muligt skal bevares i nye versioner og i oversættelser. I ikke-fiktive tekster er man normalt mindre interesseret i den æstetiske form, og i stedet søger man at bevare det egentlige indhold, der skal formidles så klart og præcist som muligt.

Men selv for fiktion har man altså netop skønnet det muligt at modernisere eller opdatere retskrivningsaspektet, uden at forfatterens æstetiske effekter går tabt. Det gælder fx Strindberg, som Stockholms Universitet har lagt et stort arbejde i at udgive i den videnskabelig udgave *Samlade Verk*. Nedenfor er et uddrag, der beskriver, hvordan de er gået til værks ved denne udgivelse:

Strindbergs verk

I Samlade Verk återges Strindbergs texter i första hand baserade på hans bevarade originalmanuskript. På så vis restaureras hans verk genom att de rensas från censur och förvanskningar som äldre utgåvor nästan alltid är behäftade med. Moderna läsare kan därmed i Samlade Verk för första gången läsa Strindbergs verk med hans ofta originella ordformer och dynamiska interpunktion. Samtidigt moderniseras stavningen ("qvinna" och "blifvit" ersätts av "kvinna" och "blivit"). Detaljerade ord- och sakförklaringar ger inblick i de sammanhang där texterna får sin betydelse.

18. En uenighed, der ikke kan afklares objektivt

Man må konstatere, at der er forskellige opfattelser af (men ingen facit på), hvad der er god udgivespraksis. Og dette tydeliggøres i øvrigt af følgende: MI blev i forbindelse med ophavsretssagen mod piratkopisterne af modparten anmodet om en oversigt over samtlige rettelser i Martinus' værker (mere end 99,5% af de påståede "over 240.000" ændringer er retskrivningsopdateringer), og at der skulle udmeldes syn og skøn for at klarlægge de semantiske og filologiske konsekvenser af rettelserne. Byretten afgjorde imidlertid, at syn og skøn ikke endeligt ville belyse rettelsesproblematikken: "*det må antages, at besvarelsen af det begærende syn og skøn i et vist omfang vil indebære skøn og vurderinger, som ikke objektivt vil kunne efterprøves.*" (kendelse af 6. februar 2017)

Det er altså interessant, at retten mener, at problematikken ikke kan bedømmes objektivt.

19. Øvrige kritikpunkter

Du fremsætter en række yderligere ankepunkter mod rådet og MI, som vi allerede har behandlet, og vi henviser derfor til MIs hjemmeside.

Vedr. sammenlægningen af Sam Zinglersens Fond med Fonden Martinus Åndsvidenskabelige Institut er forholdene ikke helt, som du skitserer dem, men vi henviser til en kommende redegørelse.

Vedr. forordet til MIs udgivelse, *Den Intellektualiserede Kristendom*, som du på martinus-webcenter.dk har skrevet et debatindlæg om, *Martinusinstituttet misbruger Martinus' underskrift*, så indeholder også dette adskillige misvisende fejl. Vi redegør for baggrunden for forordet i et kommende notat: *Forordet til Den Intellektualiserede Kristendom*.

Vi undrer os igen over, at du ikke henvender dig til os, inden du offentliggør sådanne synspunkter.

20. Om "konflikten"

Du afslutter dit åbne brev med at konkludere: *Martinus har grundlagt åndsvidenskaben som en høj-intellektuel videnskab her på jorden, og han har bestemt det sådan, at denne videnskab – med de kosmiske analyser som redskab og rettesnor – skal være bestemmende for rådsarbejdet. Fundamentet for freden i Sagen vil uvilkårligt være etableret den dag, hvor det enkelte rådsmedlem i egentlig forstand forstår, hvad dette indebærer. For da vil en konflikt, som den vi har set udvikle sig, ikke være mulig. Den ville da for længst have været afgjort ved hjælp af en tilbundsgående åndsvidenskabelig analyse, der definitivt havde påvist, hvordan Det Tredie Testamente rettelig bør udgives.* (s.9)

Det ville være dejligt, hvis vi kunne undgå konflikter, eller måske snarere spektakler, blot ved at rådet var fuldkomne mennesker, der i alle praktiske forhold kunne reagere fuldstændigt efter livslovene, men så nemt er det jo desværre ikke.

Allerede på Martinus' tid var der, som i dag, mennesker, der spredte kritik af Sagens kernemedarbejdere. Selvom du forsøger at gøre andet gældende, var kritikken dengang i sit væsen identisk med det, vi ser i dag. Kritikerne på Martinus' tid mente at vide bedst, hvordan åndsvidenskaben skal formidles og Sagen håndteres og mente sig berettiget til at fremføre deres beskyldning offentligt på en måde, der må betegnes som en hetz. Nøjagtigt det samme ser vi i dag (omend i større omfang og mere organiseret).

Vi har i vores seneste brev til dig vist ét eksempel på Martinus' eksemplariske håndtering af kritik og modstand. Men ikke engang Martinus (med den fuldkommenhed, du selv tilskriver ham) kunne dæmme op for kritikken, hvordan skulle et råd bestående af almindelige mennesker så kunne gøre det, uanset hvor godt vi end forstår, at Martinus' åndsvidenskab skal være *bestemmende for rådsarbejdet*?

Martinus har skrevet en del om kritikere, og hvordan de "larmer" og spreder ufred og udøver: *maskeret indignation, intolerance, åndelig brutalitet eller vold, bagtalelse eller på anden måde forfølgelse* (Martinus' artikel *Omkring min skabelse af "Livets Bog"*, *Kosmos* nr. 1, 1941). I artiklen kan man finde en endda ganske nøje beskrivelse af kritikken: som den var på Martinus' tid, som den er i dag, og som den formentlig fortsat vil være, så længe der er intellektuelle mennesker til, der drives af et kritisk sindelag og selvovervurdering.

Vi oplever ikke at være i konflikt med nogen (udover i retslig sammenhæng p.t.), men vi oplever, at nogle mennesker spreder nedladende kritik, konspirationsteorier og falske påstande – med andre ord: laver spektakler.

21. Afslutningsvis

Som påvist i nærværende svarbrev offentliggør du en serie urigtige påstande og beskyldninger mod MI. Det gør du i forsøg på at påvise, at vi taler usandt, uden dog at vise konkrete eksempler herpå.

Dit brev er desværre ikke et enestående eksempel på denne kommunikationsadfærd. Vi har i flere notater vist, at de sagsøgte og deres støtter har udtalt sig urigtigt og misvisende og derved skabt propaganda mod MI og rådet. Det kunne derfor se ud til, at frem for at bestræbe sig på saglighed, redelighed og imødekommenhed har jeres ytringer snarere til formål *for enhver pris* og med alle forhåndenværende midler at udstille MI og de nuværende rådsmedlemmer som uegnede og uværdige repræsentanter for Martinus' sag.

I forlængelse heraf henleder vi opmærksomheden på, hvad en af de sagsøgte skrev i en mail til sin advokat 26. marts 2013, som vi modtog kopi af.

Han skrev, at de sagsøgte har opfordret Martinus-interesserede til at tilkendegive deres utilfredshed med rådet og retssagen, hvilket mange skulle have gjort direkte og offentligt. Grundet en formentlig stor tilslutning (i 2013) skulle der ligge "en stor sort sky over rådet", som ville påvirke rådet. Han giver herefter udtryk for, at de sagsøgtes forligstilbud (ultimative krav) snarest skal sendes til MI. Og han udtrykker, at det psykiske pres, som opinionen udøver på rådet, i sidste ende kan påvirke resultatet af de kommende forhandlinger, så rådet kan aftvinges en skriftlig accept af de sagsøgtes udgivelser.

---oo0oo---

Du har nu i dette og tidligere breve fået grundige svar på din kritik. Vi kan herefter ikke længere svare dig personligt, men du er meget velkommen til at læse vores notater, indlæg og artikler på MIs hjemmeside, hvis du fortsat er interesseret i at følge med i vores arbejde.

Vi vil samtidig opfordre dig til at overveje, hvad du gør dig til talsmand for – om du vil forsætte ud ad sporet med løbende at offentliggøre urigtige, mistænkeliggørende og udokumenterede påstande om rådet og MI og på den måde søge at bestride, at vi udfører vores arbejde, som vi efter bedste evne kan og skal.

- Eller om du kan gavne Sagen mere konstruktivt...